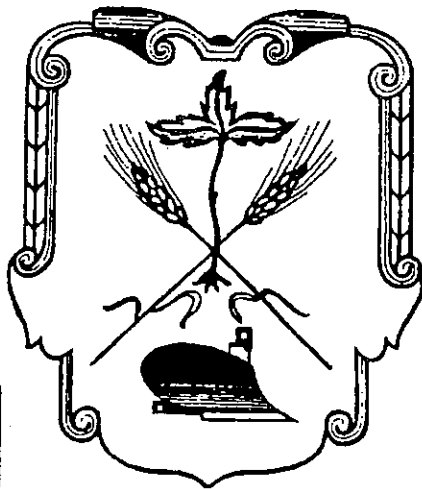

GALGA

Havonta megjelenő olvasnivaló

9. szám 1992. október

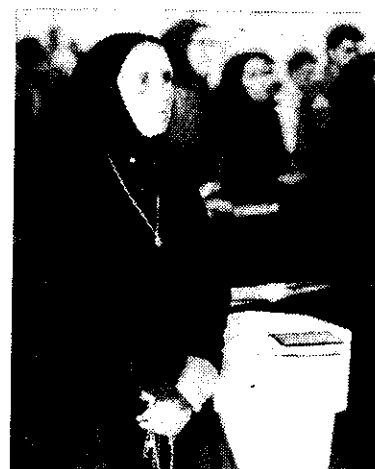
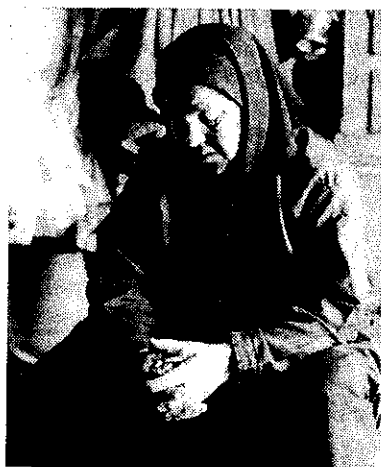
HÉVÍZ

Idősek világnapja

1992. október 1.

*„Jövő csak ott lesz, ahol
a jelenben a múltat tisztelik.”*

**KÍVÁNUNK SZÜLEINKNEK, NAGYSZÜLEINKNEK, BOLDOG, BÉKÉS ÉVEKET, ABBAN A REMÉNYBEN, HOGY
SIKERÜL ADÓSSÁGUNKBÓL VALAMI KEVESET TÖRLESZTENI.**

A község legidősebb polgárait, Ö. Szabó Antalnét és Mészáros Józsefet ezen az ünnepen köszönti a Polgármester.

NE A PLETYKA ADJA HÍRÜL...

EZ TÖRTÉNT A POLGÁRMESTERI HIVATALBAN

Előző számunkban már beszámoltunk a szept. 8-án tartott testületi ülésről, most következnek néhány témakör, amely még kimaradt a tájékoztatóból:

— Kristóf János a helyi önkéntes tűzoltó szervezet vezetője ismertette a testület tagjaival azon hiányzó berendezések, tartozékok listáját, amelyek az esetleges vészhelyzetben nélkülözhetetlenek a helyi gyors segítségnyújtáshoz. Mielőtt azonban az önkormányzat költségvetését terhelnék, az országos és megyei Tűzoltóparancsnoksághoz fordult segítségért.

— Telefon: A Polgármester Úr a legfrissebb tárgyalások eredményeit ismertette, mely szerint a telefonigénylés szept. 30-ig 22.000 Ft befizetésével történhet. A jelen szerződés értelmében 1993. május 3-ig lefektetik az egész falu területén (minden utcában) a fénykábel, és 1993. október 30-ig bekötik az igénylőknek a telefont.

— Az aszódi mentőállomás részére a NITRALGIN készülék megvásárlásához 25.000 Ft-tal járult hozzá a testület, mely a mentőkocsikba lesz felszerelve.

— Pitnér Ferenc, mint a megyei képviselőtestület tagja két témakörben kért szót:

- A PVC SV helyzete
- a 96-os EXPO-ra készülődés megyei szintű tevékenysége...

DIGITEL 2001 RT. TELEFON HÍRADÓ

1992. szeptember 11-én két közgyűlés zajlott, melyről szükséges tájékoztatni az érintett lakosságot.

Az eddig ismert DIGITEL RT., amelyben az önkormányzatok (42 db) 51%-ban és a Műszertechnika RT 49%-ban volt tulajdonos várhatóan szeptember végén a cégbírósági döntést követően megszűnik. A társaság cégbejegyzése ez idáig nem történt meg, mivel a Műszertechnika RT és több önkormányzat a bejegyzési kérelem feltételeinek nem tett eleget. A közgyűlésen résztvevő polgármesterek úgy döntöttek, hogy a Cégbíróság hiánypótlásra felszólító Végzésében foglaltakat nem kívánják teljesíteni, így a Cégbíróság a társaság bejegyzési kérelmét elutasítja.

A társasági működés ilyen módon történő befejeződésének a legfontosabb következménye, hogy ezzel az önkormányzatok megszabadultak egy olyan partnertől (Műszertechnika RT), aki a vállalásait nem teljesítette, nem tett semmit a beruházás megvalósításáért ebben a társaságban — hátráltatva a lakosságnak tett ígéretek beváltását.

A második közgyűlésen megalakult a DIGITEL-2001 RT., amely folytatja a megkezdett munkát, immár 59 település önkormányzatának részvételével, és egy olyan befektetővel, aki a teljes beruházás megvalósításához szükséges összeget egy hónapon belül a társaság rendelkezésére bocsátja.

A DIGITEL-2001 Önkormányzati Telekommunikációs és Informatikai Részvénytársaság 700 millió Ft-os alaptőkével jött létre, amelyből az önkormányzatok apportja 228 millió Ft (építmények és egyéb használati jogok átengedéséből), készpénzjegyzése 132 millió Ft, a partner SEDO Economic Management pedig 340 millió Ft készpénzt jegyzett.

Az új társaság a teljes 27-28-as (Vác és Gödöllő) góckörzet — eddig ellátatlan — összes településen VÁLTOZATLAN ÁRON és FELTÉTELEKKEL vállalja megépíteni a telefonrendszert és az ígért szolgáltatásokat. A korábbiaknak megfelelően a közgyűlés határozot-

1. A Pest Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat vagyonefelosztása folyamatban van. A jelenlegi forma 92. decemberéig érvényes. Ezt követően az Önkormányzatok tulajdonába kerül a vízrendszer és természetesen az ezzel kapcsolatos igen nagy felelősséggel járó vízellátás biztosításának ügye.

2. EXPO 96: Megyei szintű összefogásra van szükség ahhoz, hogy a kis falvak — mint Galgahévíz — hatékonyan és előnyökben gazdagodva vehessen részt a Világkiállításon. Ezért, hogy a segítség hathatós legyen Világkiállítást Szervező Irodát állít fel a Megyei Önkormányzat. A jelenlegi felmérések és igények alapján tért hódít a BIOGAZDÁLKODÁS és az e téma köré csoportosítható tevékenységek. Galgahévízen is ki kell aknázni a BIOSZÖVETKEZETBEN lévő lehetőségeket, fejezi be mondandóját Pintér Ferenc.

RENDKÍVÜL FONTOS!:

AZ ÖNKORMÁNYZAT TÁJÉKOZTATJA A LAKOSSÁGOT, HOGY AZ ELMÚLT IDŐSZAKBAN ÉS AZ ELKÖVETKEZŐKÉBEN SEM TUDJA SEGÍTENI A CSALÁDI HÁZ BELSŐ GÁZBEKÖTÉSÉNEK ANYAGI TERHEIT. EZT MINDEN CSALÁDNAK SAJÁT MAGÁNAK KELL MEGOLDANI! AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖLTSÉGVETÉSE NEM TESZI LEHETŐVÉ AZ EGYÉNI TÁMOGATÁST.

*****

KÖVETKEZŐ TESTÜLETI ÜLÉS:
OKTÓBER 13-ÁN 17⁰⁰ ÓRA.

tan megerősítette, hogy 1992. október 1-től valamennyi településen a lakossági telefonigénylés ára 22.500 Ft, a közületi pedig 45.000 Ft.

Részvénytársaságunk készségesen áll a lakosság rendelkezésére minden megválaszolatlan kérdésben, hiszen a DIGITEL-2001 RT nemcsak a nevében kíván önkormányzat részvénytársaságként működni.

A rendszeres tájékoztatás érdekében havonta Telefon híradót készítünk, melyeket eljuttatunk a helyi Polgármesteri Hivatalokhoz.

DIGITEL-2001 Rt.
2151 Fót, Vörösmarty tér 1.
Fót, 1992. szeptember 14.

Székely Lajos
ügyvezető ig.
s.k.

Október 23. megünneplése

17⁰⁰ órakor a Templomban rózsafüzér a megholtakért

17³⁰ órakor Szentmise, ezt követően a templomból gyertyás körmenet a Polgármesteri Hivatal kertjébe, ahol ünnepi megemlékezést tartunk és lerójuk kegyeletünket a hazánkért vérüket adó hősi halottak előtt.

*****
Dec. 18-án 17⁰⁰ órától Dr. Becker Pál országgyűlési képviselő fogadóórát tart a Polgármesteri Hivatalban.

A készülő GALGAHÉVÍZ című könyvből egy kis ízelítő az Erősvári Pál által írott részből:

AZ ÁKOS NEMZETSÉG

Az Ákos nemzetség jelenléte a Galga völgyében 1214-ben már írott forrásból igazolható. Ekkor Teleguen felesége és fia, Cumpert perbe fogták Jánosnak-Albeus nevű jobbágját és Sceuezu urat, a hévizi apát jobbágját, akik Nagyváradon a tüzes-vaspróbán bűnösnek találtattak.⁶

Az emített hévizi apát annak a valószínűen bencés monostornak az előjárója volt, amelyet később Ákosmonostorának neveztek Héviz mellett.

A hévizi apátság történetének széles forrásköre ellenére sem tisztázott eléggé a XII. századra visszavezethető múltja. A hiteles kútfők közül a hévizi apátságot csupán a már fentebb is említett Váradi Regestrum 1214. évi jegyzőkönyve említi, mely szerint Miklós nádori bíró ítélete alapján Szerezeit (Szeuzen) a hévizi apát jobbágját gyilkosságért megégették. Karácsony János és Sörös Pongrác ezt a Hévizt a Borsod megyei Tapolcának mondják, minden további indoklás nélkül. Azonban mi a Pest megyei Héviznek tartjuk. Ugyanis Tapolcának régi neve „Taplucia, Taplucza monastérium”, ellenben a Pest megyei Galgahévíz előfordul a XIII. és XIV. századbeli okmányokban is Hewyz, Hewyzwelgen néven és oly jelentékeny hely volt, hogy 1447-ben a mezővárosok közé sorolták. Pázmány Péter régi okmányokban említett, de ismeretlen rendű apátságok közé sorolta a hévizet, s azt írta róla, hogy 1221-ben már fennállott. A Királykönyv útánna a váczai egymázmegyének tulajdonította. Galgahévíz hatásában létezett Monostorliget pusztja, melyben Arányi Lajos egy, a XIII. századnak tulajdonított alapfalait találta. A Szentadráspart nevű dűlőben még a XIX. század elején is voltak gyógyító hatású hőforrások, amelyekről a Héviz nevet kapta. (A hővíz jelenlétét igazolja, hogy a falu határában olajkutatások során 163. ápr. 30-án 2092 m mélységből tört fel 1400 liter/perc 93 °C-os hővíz. Az igen értékes hővíz hasznosítására 1971-ben 35 ezer m² fólia és hajtatóház épült zöldség- és virágtermesztésre. A korabeli cél: létesítsen a termelészövetkezet hőfürdőt, még ma sem teljesült álmom.)⁷

A Szentadrásparton terjedelmes épületek alapfalai és sáncjai léteztek, amelyeket az ottani plébánosok a Templáriusok monostorának tartottak, a nép pedig „vörösbarátok klastromának” nevezett.⁸

1860-ban a község jegyzője a megye által szerkesztett körlevélre a község múltját illetően az alábbiakban válaszolt:

„Hévizi és Vác Sz Lászlai határ között léteztek a jelen időben úgynevezett Csósz v. Csep vagy Csórsz árka, amely valah országos határvonalul szolgált, s historiatilag is nevezetes, — a hagyomány Eurs v. Örs magyar vezér birtoka határát jelző vonalnak mondja, azonban a régi Római határ vonal is lehetett.

A Plebánián van egy lyukas márványkő, mely a hévizi határban találtatott, s néhai főnt tisztelt Kanonok úr állítása szerint Hamveder (Urna) volt, Kararai márványból van mintegy 2 v 3 mázsa nehézségű.

Ugyan a Plebánián létezik egy lépcsőnek használt 4 láb hosszú fekete tömör kő, amely szinte a hévizi határban találtatott, s a hagyomány római mérföldeket jelző kőnek beszéli (Lapis Milliáris) s e fajta kő sem hévizi sem a szomszéd határban nem létezik.

Bellyebb a hévizi határban Szent András nevezetű hegyor-

mon terjedelmes sáncolatú épületek helyei, dombjai és árkai léteznek, mely várforma épület szájhagyomány szerint a templáriusok Monostora, Kolotora volt, és Apáturasági Czimmel van a mai napig felruházva, mint hévizi apátúr.

Nehai Fő Tisztelendő Laczkovits Venczel czimzetes kanonok, s Hévizen mint helybeli lelkész több mint félszázad óta lakó, s 1854^{ik} évben elhalt boldog emlékezetű úr többszöri előmondása szerint az épületek romladozó falai még a múlt század végével állottak és azt Fő Méltóságú Herczeg Eszterházy Pál úr Bujáki uradalom részéről földes úri jogon el bontatván, az anyagokat u. m. követ, téglát, melyek használhatóak voltak Turára hordatta, s belőle uradalmi magtárt építtetett. Ugyan a nevezett kanonok úr emlegette e' Század elején e' tájon meleg forrás is volt, melegnek most nyoma sincs, s ezen forrásról neveztetett volna a község is Héviznek.

A várforma sánczos épület építésének és fennállásának ideje homály által fedetik.⁹

Ugyancsak Szabados jegyző mutatja be a Szentandrás-part környékét. Ettől délnyugatra egy hegyormon, valójában csak magasabb kiemelkedésen, 16 „terjedelmes dombok” található, melyeket a hagyomány Tatárhányásoknak nevez, sírhalmoknak tart. A part ellenkező, község felé eső oldalán szintén található sírhalmok, illetve épület omladékok.

Héviztől déli irányba haladva a Monostorhoz vezető út mellett szintén temetkezési hely volt; a holttestek a forrás szerint sorban fektetve, s ez a hely a zárda létezésekor szolgálhattott temetőhelyül.

A Szentadráshegyen és a Tatárhányások közötti szántóföldek tele vannak vastag cserépdarabokkal, melyek vagy azt tanúsítják, hogy ott valaha falu volt, minthogy a szóbeli hagyomány Héviz régi faluját ott létezni állítja, vagy pedig a római világban temetőhely volt, mivel az ott létező vastag cserépek hamvedrek maradványai, amelyek a XIX. század elején szántás alkalmával előkerültek a földből, de figyelem nélkül el enyésztek.

Az említett szántóföldek és a Szentadráspart között elnyúló rét végén létezik az úgynevezett Fenekelten Mocsolya. (Jelenleg e térségben üzemel a termelészövetkezet által létesített víztározó.) A hagyomány szerint a Szentadráspart templomának harangjait a tatárjárás idején abba hanyatták bele, hogy az ellenség azt ki ne vehesse.

A falu legidősebb emberei mondákban őrizték meg a rég múlt események történeteit. A mondák szerint nagy riadalmat keltett a tatárok érkezése. A pusztító csapatok elől egykeztek biztos helyre menteni értékeiket. A harangot a közeli mocsolyába süllyesztették. A kolostor értékes kincseit pedig a domb „gyomrába” helyezték. Az idős hévizek szerint ez a harang mindig megszólalt, ha az országot vagy a falut veszély fenyegette. A hagyomány szerint a harangzúgást még az első háború előtt is lehetett hallani. A falu lakóit így figyelmeztette a közelgő veszélyre!¹⁰

Egy másik forrás még részletesebb eligazítást nyújt a falu múltjáról. E forrás szerint a nevezett dombon lévő kolostor a templomosok rendjének tulajdona volt, s a papok a régi Héviz földesurai lehettek. A templomosok rendje a keresztes háborúk idején keletkezett egyházi lovagrend volt, amelyet a francia lovagok a Szentföldre zarándokló hívek oltalmazására állítottak föl 1128-ban. A XIII. század közepén a rendnek közel 300 kontursága volt, nagymestere pedig fejedelmi ranggal bírt. A

rend lovagjai fehér vászonból készült köpenyt viseltek, 8 szögű vörös kereszttel. A nagymester a keresztények Szíriából való kiűzése után Ciprus szigetére, később pedig Franciországba tette át székhelyét. V. Kelemen pápa 1312-ben eltörölte a rendet.

+++++

Az 1699-es megyei összeírás 82 colonust (jobbágyot) jelölt, közülük tizenketten zsellérek. A faluban élő házas 75 fő. Az összeírt család és rokonok száma 49. Rajtuk kívül itt él egy bíró, két polgár és egy nemes.

Gazdasági helyzetükről az összeírás következő rovatai adnak tájékoztatást. A jobbágyok rendelkeztek 188 ökörrre, 78 lóval, a tehenek száma 215 volt. Egy malom és egy serfözde működött a faluban, ennek az egyik polgár, Urfi András volt a tulajdonosa. Pálinkafőzűstből tizenötöt írtak össze. „Egy ritka

helység Héviz, amelyik a pálinkamérés jogát élvezi.” A legtöbb helyen inkább megengedte a földesúr a pálinkafőző üstök tartását és a pálinka házi fogyasztását — természetesen magas pénzadó ellenében —, mintsem a kocsmai árulást.

Termesztett növényeiből összeírtak 503 mérő búzát, árpából és kölesből pedig 745 mérővel. A méhkasok száma 63 volt. A rideg állattartás volt uralkodó, s főleg szarvasmarha tenyésztéssel foglalkoztak, s ez jóval meghaladta a többi állat tenyésztésének nagyságát. De a nyugalmasabb évek beköszöntével a szántóföldi gazdálkodás és a szőlő termesztése is egyre nagyobb teret kér magának.

A héviziek 1715-ben 233,5 pzsonyi mérő szántóföldet műveltek meg, valamint 60 kaszás réten és 40 kapás szőlőben gazdálkodtak. Az összeírók azokat rögzítették, akik szántófölddel, réttel, szőlővel bírtak.

Meg tudjuk-e szólítani egymást?

Szemelvény az Új Ember című újságból

Emberi hangon, az elemi tisztesség szabályainak engedelmeskedve? Az odavetett jelzőket előbb meggondolva? A kérdések a közéleti (pár?)beszédre vonatkoznak, mert a sajtó, rádió és televízió „jóvoltából” hajlamosak vagyunk elhinni, az az általános stílus, mely ezekben — ezek közelítésével — megszólal.

Mit hallunk? Az egyik párt azt állítja a másiktól, hogy fasiszta eszméket terjeszt, alelnöke egyszerűen: náci. Hazugsággal, rágalmazással, zsarolással szólingatják egyes közéleti szereplők a többieket.

Valamelyik este bekapcsoltam a rádiót. Egy neves — korábban szamizdatos ellenzéki nevezett, ma is ellenzéki — értelmiségi kifejtette, az országban létezik egy szűk réteg, mely öket olvassa, a többi csürhe... Társának kellett hirtelenjében segítségére sietnie, mondván, kollégája nem úgy gondolja, ahogyan mondta... Mert ez ugye, mégiscsak sok. A vitákban már-már ököl, s megemelt láb az érv.

Miért nem tudjuk megszólítani egymást? Haragszunk lettünk? Még ha a látszat ezt mutatja is, nem akarok hinni ebben. Ezért szólítok fel, innen, eme félreeső sarokból mindenkit, csatlakozzék jelzőválasztó mozgalmamhoz. Gondoljuk meg előbb a szót, egyszer, ötször, tízszer... A durva jelzőnek megszűnik a létjogosultsága, ha nem feszül ellenében hasonló. S egyébként is: oly gazdag a magyar nyelv, találjuk meg benne kultúr-önmagunkat.

A.Z.

MEGHÍVÓ

TISZTELT POLGÁRTÁRS!

Tisztelettel meghívjuk a Magyar Tudományos Akadémia Jövőkutató Bizottsága kihelyezett ülésére, amelyet 1992. október 9-én tart Galgahévizen.

Az összejövétel témája a fenntartható társadalom modelljének vizsgálata, amelynek a Galgafarm-program, mint gyakorlatban megvalósítható minta képezi alapját.

Szervező: *Galgamenti Népfőiskola*

Helyszín: *Kodály Zoltán*

Művelődési Ház

Galgahéviz, Fő u. 106.

Időpont: *10⁰⁰-15⁰⁰*

Tisztelt Galgahéviziek! Tisztelt Termelőszövetkezeti Tagtársak!

Hosszas töprengés után a tagtársak megértették az idők szavát és bölcs, higgadt, józan ész gondolatával, egyhangú szavazással úgy döntöttek, ez év augusztusában a szövetkezeti közgyűlésen, hogy elérkezett az idő a Termelőszövetkezet szétválására.

Hogy ez így békésen és demokratikusan történt, nagyban köszönhető a Termelőszövetkezet Elnökének Kiss Miklós elnök úrnak, aki példamutató magatartásával is elősegítette a válást. Reméljük, hogy a továbbiakban is azon fáradozik, hogy a szétválás békésen és barátián fejeződjék be.

De a hogyan tovább a kérdőjel fennáll?

Mert ez csak az első lépés volt közösségünk életében. Ennek a majdani termelőszövetkezetnek még ez év december 30-ig át kell alakulni. Sőt a törvény lehetőséget ad arra, hogy ki-ki a maga választott útját járja. Tehát lesznek közülünk, akik ebben az átalakult szövetkezésben maradnak, lesznek, akik a Galgafarmot, mint szövetkezést választják és lesznek akik a magán gazdálkodás útját tűzték ki célul.

Ez így jó, ez így demokratikus, döntsön mindenki szabadon. Ezért, hogy ez az átalakulás zökkenőmentesen történjék, további higgadságra és a józan paraszti észre lesz szükség. E nehéz feladat levezetésére remélem megtaláljuk azokat a szakembereket közösségünkben, akik ezt a megtisztelő, de nehéz feladatot vállalják. De az idő sürget! Jelenleg közösségünkben csend honol. Pedig jól tudjuk a paraszt ember már össze tervezi a következő év feladatait.

Községünkben egyre gondterheltebbek az emberek.

Kérdés: Mi lesz, hogy lesz ezután?

E kérdésre jelenleg nincs aki választ adjon. A dolgozni vágyó emberek pedig ezt várják. Készülnének a következő gazdasági évre, vásárolnák a vetőburgonyát, műtrágyát. A kérdés felmerül újból, minek, hová ültessem, föld sehol, azt is elveszik,

ami eddig volt (bérelt földek). A kérdést már többen feltették: kellett ez nekünk?! Itt állunk magunkra hagyatva tétlenül. Igaz az Elnök Úr a válás ellenére is felvállalta az igényelt földek tulajdonba adását Galgahévizen is.

Mi, Galgahéviziek úgy gondoltuk ezt a munkát már a galgahévízi vezetés hajtja majd végre. A bökkenő most jön! A turai vezetés már az üggyel nem foglalkozik, a galgahévízi vezetés pedig még sehol.

Ezért célszerű lenne közösségünkben egy ügyvezetői bizottságot létrehozni, aki az igényeket felméri és a leendő vezetőségnek továbbítaná. Mert az emberek egyre türelmetlenebbek, nem értik a tétlenséget, az idő húzást, vagy talán nagyon is értik!

Az idő egyre múlik, rövidül. '92 december 30. az az idő, míg szabadon dönthetnek a vagyonukkal, hogy melyik szövetkezésbe tömörülnek vagy milyen formában gazdálkodnak tovább. Én bízom abban, hogy azok a szakemberek, akik úgy vélik, a leendő termelőszövetkezet vezetőségében talán helyük kell hogy legyen, ezen az alapon elgondolkodnak és talál felelősségük tudatában sürgősen cselekedni fognak. Így a dolgozni vágyó emberek nyugodtan nézhetnek majd a jövő elé. Legyen az termelőszövetkezeti, egyéni, vagy a Galgafarm tagja. Egybe kell fogni, le kell ülni, a problémákat közös nevezőre hozni. Mert ezt nekünk Galgahévizieknek kell hogy megoldjuk, de minél előbb, hogy biztosan nézhessünk a jövő elé. Válassza szabadon mindenki a maga családja boldogulását.

Én a magam, és a helyi Független Kisgazdapárt tagsága nevében, ezen szakembereknek e felelősségteljes munkájukhoz sok türelmet és bölcsességet kívánok.

Tisztelettel:

Kiss János
FGKP elnökhelyettes

EGY VIDÁM NAP ESEMÉNYEI

Szeptember 25-én péteken, tanulási helyett a diákönkormányzat sportnapot rendezett az iskolában. Az alsósnak és a felsősöknek egyaránt sokféle programra volt lehetőségük. Élmeny volt nézni a kicsik ügyességi versenyét. Igyekeztek minél jobb eredményt elérni, bár ez nem mindig sikerült neki. A félórás dzsesszbalett bemutatón mi is megmozgathattuk testrészeinket a balett szakkör vezetőjével együtt. Ezután az alsósok elmentek az aszódi Petőfi Sándor Múzeumba, hol sok történelmi érdekességet láthattak. Az iskola másik területén eközben a felsősök ping-pong és tollasversenye folyt. Ezekre a sportágakra nagyon sokan jelentkeztek és az idő gyorsabban haladt, ezért a meccseket nem tudtuk befejezni. A tanárok minden egyes színhelyen segítettek. Így volt ez a futásnál is, ami a Polgármesteri Hivatal előtt zajlott le. Közben elkezdődtek a felsősök kézilabda és foci meccsei, lányok és fiúk között egyaránt. A meccsek levezetéséért köszönetet mondunk Dallos Ferinek, Darnyik Ervinnek és Balla tanárnéninek. Az osztálytársak egymásnak lelkesen és nagy hanggal szurkoltak. Délután sem fejeződött be a program. 5 órakor elkezdődött a disco, amit Óvári Krisztiánnak, és barátainak köszönhetünk. A csekély összegű (10 Ft-os) belépőjegyet, a diákönkormányzat javára gyűjtöttük. Mindenki jól érezte magát és a hangulatot feldobta a táncverseny és a tombola.

Mindig örömmel emlékezünk vissza erre a napra. A továbbiakban a diákönkormányzat programjáról részletesen beszámolunk.

A Diákönkormányzat nevében:
Bazan Katalin, Darnyik Ágnes

ORSZÁGOS ÁLLAT- ÉS KIRAKODÓ VÁSÁROK OKTÓBER HÓNAPBAN:

HATVAN:	okt. 20. OÁK; okt. 11. 25. AV
ASZÓD:	okt. 18. AV
TURA:	okt. 7. OÁK; okt. 11. AV
TÁPIÓSZECSŐ:	okt. 18. OÁK

Évadnyitás

Itt az őszi, elindultak a különböző klubok, tanfolyamok a közösségi élet színterei. Tudjuk a nehéz gazdasági helyzet mind több időt és energiát követel tőlünk, hogy a munkára fordítsuk, mindezek ellenére úgy érezzük, hogy az emberi, társas együttlét örömeinek lehetőségét adjunk az emberek egyéni kiteljesülésének, gondjaink „kibeszelésének”, megvitatásának. Talán a közös értékelés némi vigaszt és néhány esetben megoldást is jelenthet e gondterhes világban. Ezen gondolatok jegyében ajánljuk olvasóink figyelmébe:

a HELYTÖRTÉNETI KLUB és a NÉPFŐISKOLA baráti összejöveteleit.

FŐZŐCSKE

A fokhagyma és a vöröshagyma

A nép szereti és becsüli, erősítő, életmehosszabító erőt tulajdonít a fokhagymának. „Ha több időt akar élni... minden nap egyen meg egy fej fokhagymát.” — mondta a Dobozen élő 90 éves Szűcs Lajos bácsi. Egy öreg francia paraszt, aki kitűnő egészségét és erejét a fokhagymaevésnek tulajdonította, hasonló kijelentést tett: „Anyám 89, apám 92 éves korában halt meg, és mindketten sok fokhagymát ettek. Kora gyermekésemtől kezdve arra tanítottak, hogy olyan elengedhetetlen tápláléknak tartsam, mint a kenyert. A fokhagyma valóságos védőpajzs a betegség és az öregedés ellen! Egyetlen napod se múljon el fokhagyma evés nélkül!”

A középkori kódexek tanúsága szerint a magyarok — éppúgy, mint az ókorban a görögök és a rómaiak — hittek abban, tapasztalták azt, hogy a fokhagyma növeli a testi és harci erőt. A görög atléták és birkózók mielőtt az arénába mentek volna erőpróbára, néhány fokhagymagerezdet ettek, hogy erőt és bátóságot nyerjenek. Nemcsak a római köznép, hanem a katonák is rendszeresen ették a fokhagymát. A szíriai parasztok napjainkban is fokhagyma fogyasztásával növelik munkaképességüket a nehéz kézi aratás idején. A bolgár parasztok nagy hagymaevők, és ezek között számos a 100 éves ember. Egyes vidékeken vöröshagymalevest adnak az ifjú párnak, mert nemi erőt fokozó szerek tartják.

Világszerte a hagyma egyike a népi orvoslásban leggyakrabban alkalmazott gyógyszernek és betegségmegelőző szereknek. A magy népi orvoslásban különösképpen. A következő bajokat orvosolják fokhagymával külsőleg és belsőleg alkalmazva: hüléses megbetegedések, torokfájás, szédülés, hasmenés, hátha, fej-, fog-, fülfájás, sebek, fagyás stb.

Hasonló módon alkalmazzák a vöröshagymát is.

A magyar konyha bőkezűen bánik a fokhagymával és a vöröshagymával is. Hogyha nem zsáros, olajos kenyeret dörzsölünk be fokhagymával és még édes paprikával is behintjük, akkor ezt a „huszárostélyost” egészségesnek tarthatjuk. A magy ember hagymával ette a szalonnát. Így ellensúlyozta, anélkül, hogy tudatában lett volna ennek, a zsáros hús káros hatását. A kutatások szerint ugyanis a fokhagyma jelentősen csökkenti a vér emelkedett zsírszintjét, érlemezsedést gátlóan hat. A kimutatott mintegy 20-25 féle hatóanyag igazolja a nép gyógyászat alkalmazás módjait.

Egyes kísérletek és táplálkozómód-vizsgálatok rákellenes hatást is igazoltak. A vörös- és fokhagyma illó olaja nemcsak emésztést fokozó, szélhajtó, féreghajtó tulajdonságú, hanem baktérium-, és vírus pusztító hatása is van. Az elmúlt évszázadokban különösen nagy szerepet játszott ez járványok idején. (Kheops fárai idején a nagy piramis építőinek naponta jelentős fokhagymaadagot osztottak ki, hogy erősek legyenek és védettek a járványok ellen.)

A hagyma kémiai elemzése nagy tápértékét bizonyítja. Fehérje,

szénhidrát, ásványi anyagok, illó olaj, vitaminok (B₁, B₂, B₆, C) stb. Ne főzzük, süssük se a vörös-, se a fokhagymát, mert táp és hatóanyagtartalmának nagy részét elveszíti így, hanem az elkészült ételhez, levesekhez, szószokhoz, salátákhoz adjuk hozzá, vele álljon 3-4 percig, azután fogyasszuk. Aránylag ízetlen ételek pl. vízben főtt főzelék, sótlan diéta ízének javítására különösen alkalmas a hagyma.

Naponta 1-2 gerezd fokhagyma, egy közepes vöröshagyma elfogyasztása javasolt. Gyengébb gyomrúak, gyenge emésztésűek 2-3 naponként egyék ezt a mennyiséget.

A fokhagyma baktériumölő, rothadást gátló hatóanyag-tartalma révén természetes konzerválószerként is használható. (pl. a téli elrakott szőlőfűrtök közé tett fokhagyma, epertövek közé ültetett fokhagyma rothadást gátló hatása megfigyelhető.)

Dr. Oláh Andor – Kállai Klára – Vadnai Zsolt:
Reformkonyha c. könyve nyomán

E HAVI RECEPTAJÁNLATUNK:)

HAGYMALEVES (4 SZEMÉLYRE)

Hozzávalók: 2 nagyobb hagyma apróra vágva

5 dkg vaj

2 ek. szójaszós

2 ek. rozsliszt

bazsalikom, metélőhagyma, szerecsendió

5 dkg kenyérfocsa (nem olajon pirított)

2 ek. pirospaprika

2 1/2 l víz

A hagymát 5 percig pároljuk a vajban és kevés vízben. Feleresztjük a vízzel, hozzáadjuk a fent felsoroltakat (kivéve a kenyérfocskát). Felforraljuk és kenyérfocskával tálaljuk.

HAGYMÁS OMLETT

Hozzávalók: 15 dkg Graham liszt

5 dkg rétesliszt

2 dl tej

1 dl víz

2 tojás

1 apróra vágott, közepes lila hagyma, vagy 1 szál póré karikára vágva vagy

3 ek. metélőhagyma,

pici só

A lisztet a tejjel, vízzel, sóval, hagymával, tojással alaposan elkeverjük. Palacsintasütőben olajat melegítünk, és 2 mm vastag lepényeket sütünk. Tölteléknek olajjal és sóval eldolgozott tehéntúról használunk.

Kersch Gyuláné

HIRDETÉS!

Törzskönyvezett
dalmata kölykök eladó.
Érdeklődni lehet: a Polgármesteri
Hivatalban
Horváth Csaba
műszaki előadónál.

Kiadja a Galgahévi Önkormányzat
Polgármesteri Hivatala
Felelős kiadó:
Dr. Basa Antal polgármester
Készült a Typovent Kft.
nyomdájában
Ugyvezető igazgató
Gerlach Gézáné

Októberi programok

Okt. 6.	15 óra	Autóvezetői tanfolyam
Okt. 9-10.	21 óra	Disco Vendég: Nagy Feró
Okt. 11.	18 óra	Kovács Kati és Aradszky László show műsora
Okt. 12.	16-18 óra	Nyelvtanfolyamok szintfelmérése az iskolában
Okt. 12.	18 óra	Helytörténeti klub Házigazda: Erősvári Pál
Okt. 23.	17 óra 17 ³⁰ óra	a Templomban rózsafüzér a megholtakért Szentmise, ezt követően a templomból gyertyás körmenet a Polgármesteri Hivatal kertjébe, ahol ünnepi megemlékezést tartunk, és lerójuk kegyeletünket a hazánkért vértüket adó hősi halottak előtt.
Okt. 23.	20 óra	Népzenei bál a Mogoródi zenekarral
Okt. 25.	20 óra	Népzenei bál Zenél a Junior zenekar